

EKO

回

向

December 1997

Nr 75

Centrum voor Shin-Boeddhisme v.z.w.

Pretorlastraat 68
B-2600 Antwerpen-Berchem

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT
ISSN : 1370-0243

Afgiftekantoor : Antwerpen X-drive-In

I n h o u d

In Memoriam Marcel Vermeir	1
Shinran Shonin : Jodo-Wasan 56 - 60	2
Sh.A.Peel : Vroege Geschiedenis van het Boeddhisme in in België (II)	7
K. Haemers : Het Vimalakirti-nirdesa sutra (6)	12
Anonymus - Over de mooie theorieën...	18
Jikoji-Nieuws	27

Eindredactie : Yuho B. Van Parijs

Noch de redactie noch het Centrum voor Shin-Boeddhisme zijn gebonden door de bijdragen van derden, die overigens niet noodzakelijk de zienswijze van de redactie weergeven. Iedere auteur is verantwoordelijk voor zijn bijdrage.

Het Centrum voor Shin-Boeddhisme v.z.w. en de Shin-Tempel JIKOJI erkennen de spirituele en morele autoriteit van de Jōdo-Shinshū Hongwanji-ha (Kyoto) in de personen van Hoofdabt Go-Monshu Koshin Ohtani en van Ere-Hoofdabt Zenmon Kosho Ohtani, maar zijn voorts organisatorisch en financieel autonoom. Hun werking is dus afhankelijk van uw medewerking, uw waardering en uw steun.

Onze bankrekening (voor België) is 408-2066511-88, op naam van Centrum voor Shin-Boeddhisme v.z.w., 2600 Berchem-Antwerpen. Voor Nederland en buitenland, bij voorkeur op postgiro 000-0173766-39, op naam van A.Peel, B-2600 Berchem-Antwerpen, België.

In Memoriam

Marcel Vermeir

Op zondag 12 oktober 1997 is Marcel Vermeir, op 83-jarige leeftijd, overleden.

Zijn afscheid kwam voor ons totaal onverwacht. Hij was nog zo vitaal; hij leek nog vele jaren voor de boeg te hebben.

Toen we enkele weken geleden bij hem op bezoek waren, maakten we reeds plannen om zijn 85ste verjaardag niet onopgemerkt te laten voorbij gaan; we zouden er iets speciaals van maken. Alleen hij scheen er iets minder in te geloven...

Marcel was een man met een groot hart, een sterk verantwoordelijkheidsgevoel en toewijding, vooral aan zijn echtgenote maar ook aan al diegenen die hem na aan het hart lagen. En wat er ook op zijn weg kwam, zijn optimisme haalde steeds de bovenhand.

Marcel was een denker en onderzoeker. Hij had een open geest en was een zeer intelligent en belezen man. Wat zijn belangstelling wegdroeg, daar wilde hij het fijne van weten. Naast zovele andere dingen, hield hij van alle vormen van cultuur, zoals muziek, kunst en filosofie. Maar wat hem bijzonder aansprak was geschiedenis. Met veel zin voor details en humor wist hij feiten en personages uit de geschiedenis te beschrijven en ze als het ware tot leven te brengen. Wij hebben dan ook dikwijls geboeid naar zijn verhalen geluisterd. Om andere culturen te ontdekken ging hij graag op reis, wat hij tot zijn laatste dagen is blijven doen.

Zijn kennis was geen boekenwijsheid. Zij was doordacht en doorleefd. Hij was een 'oceaan van wijsheid', zoals zijn Dharma-naam het zo goed uitdrukte.

Door zijn heengaan missen wij een goede vriend en een bijzonder mens, maar de vreugde hem gekend te hebben is toch wat overheerst.

JODO WASAN

(Hymnen van het Reine Land)

Shinran Shonin

Vertaling en nota's: Rev. Yuho B. Van Parijs

De Inbreng van het *Kleine Sutra* (5 hymnen)

56 (R82)¹

Wakend over de volgelingen van de Nembutsu,
Doorheen de werelden in de tien richtingen, talrijk als
de stofdeeltjes [in het Universum];²

Omvat Hij hen, hen nooit meer loslatend.

Vandaar dat men Hem Amida noemt.

(1) Deze hymne is gebaseerd op Shantao's *Ojo Raisan*, waarin staat geschreven: "Vraag: Waarom wordt Amida zo genoemd? Antwoord: Zoals gesteld wordt in het *Kleine Sutra* en het *Meditatie Sutra*, is het Licht van de Boeddha onmeetbaar en ongehinderd, stralend doorheen de werelden in de 10 richtingen. Wakend over de volgelingen van de Nembutsu, omvat hij hen om hen nooit meer los te laten. Vandaar wordt hij Amida genoemd."

In het *Kleine Sutra* (Buddha-Bhasita-Amitayuh-Sutra of Amida-Kyo) lezen we: "En waarom, Sariputra, denkt gij dat deze Boeddha Amitabha wordt genoemd? Dat is, Sariputra, omdat het licht van deze Boeddha grenzeloos is, alle werelden in de 10 richtingen zonder hindernis doorstralend. Daarom wordt hij Amitabha genoemd. En voorts, Sariputra, is de tijdsduur van deze Boeddha en van zijn gemeenschap eindeloos en onbegrensd in ontelbare kalpa's. Daarom wordt deze Boeddha dan ook Amityayus genoemd."

(2) *Mijin seka:* 'Mijin', 'Skt: *rajas*' betekent 'stof-deeltje' of 'partikel', m.a.w. zoveel werelden als er moleculen in het Universum zijn of kort gezegd Ontelbaar vele werelden.

57 (R83)

Tathagata's, ontelbaar als de zandkorrels van de Ganges;¹
Verwerpen het ondergeschikte goede van de diverse praktijken;²

Met eensluitende stem moedigen zij ons aan,
Uitsluitend te vertrouwen in de Onvoorstelbare Naam.

(1) In het Amida-Kyo zie we geschreven hoe talrijke Boeddha's uit de 6 richtingen ons aanmoedigen in Amida's Dharma te vertrouwen: we lezen verschillende malen "*...deze woorden van waarheid verkondigend: Gij allen, levende wezens, hebt vertrouwen in dit sutra dat de onvoorstelbare zegeningen en verdiensten van deze wereld verheerlijkt, wat door alle Boeddha's bevestigd en verzekerd wordt.*"

Op deze manier ontraden de Boeddha's ons het beoefenen van de diverse praktijken en ons uitsluitend toe te leggen op Amida's Naam.

(2) *Mangyo no shoen:* let. 'Mindere goede van de tienduizend praktijken'. Verwijst naar de diverse goede praktijken (zoals deze worden beoefend in andere scholen binnen het Boeddhisme) andere dan het uiten van de Nembutsu. Daar de Naam alle verdiensten en deugden belichaamd, wordt het uiten van de Naam ook de 'praktijk van veel goedheid en deugd' genoemd. Men dient in deze context wel te verstaan dat het hier nog altijd gaat om de zgn. 'zelfkracht-nembutsu', de nembutsu van de 20ste Gelofte. We lezen in KGSS, III-28: "*Daarom is het zo moeilijk de onovertroffen werkzaamheid te ontmoeten en [ook] zo moeilijk het verheven, reine*

vertrouwen te ontvangen. Alle doodgewone wezens bezoedelen [immers] voortdurend hun goedbedoelend gemoed met begeertes en gehechtheden, - en hun boosheid en haat verbranden voortdurend de schatkamers van de Leer. Zelfs wanneer ze ijveren en beoefenen, even naarstig als wanneer ze vuur van hun hoofd willen afschudden, worden toch hun praktijken 'giftige en gemengde goede werken' genoemd, begoochelende en bedrieglijke praktijken. Daarom zijn ze ook geen ware en werkelijke handelingen."

58 (R84)

De Boeddha's uit de tien richtingen, talrijk als de zandkorrels van de Ganges;

Verkondigen de uiterst moeilijk te aanvaarden Dharma.¹

Voor het welzijn van deze kwade wereld van de vijf verdorvenheden,²

Getuigen zij van Amida's Dharma en beschermen zij ons.³

(1) Gokunanshin no Nori: let 'Dharma die uiterst moeilijk te geloven is'. Verwijst hier naar Amida's Dharma, we lezen in Amida-Kyo: "*Sariputra, gij moet inzien dat ik deze moeilijke taak verwezenlijkt heb in deze periode van de vijf verdorvenheden. Ik heb na de uiteindelijke volkomen verlichting verwezenlijkt te hebben, deze taak verwezenlijkt voor het welzijn van alle wezens, namelijk het verkondigen van de Leer die zo moeilijk te aanvaarden is. Dit wordt inderdaad geacht een uiterst moeilijke taak te zijn.*"

We kunnen ons de vraag stellen of deze Dharma werkelijk zo moeilijk te aanvaarden is, en waarom dat dan zo is....Is het trots en hoogmoed die ons ervan weerhouden deze Dharma te aanvaarden? Het zo moeilijk uit te roeien geloof in onze 'eigen' capaciteiten, misschien. Of speelt het feit van de Onvoorstelbaarheid van Amida's Dharma, van de

werkzaamheid van de Gelofte ons parten, kunnen we datgene wat we ons niet kunnen voorstellen ook niet aanvaarden? Of is het een combinatie van al deze dingen...we dienen ons oprecht deze vraag te stellen....

(2) *Gojoku akuse*: 'de vijf verworpenheden of verdorvenheden' die ons tijdperk kenmerken, nl. de (1) 'verworpenheid van de tijd' of het tijdperk dat gekenmerkt wordt door allerlei calamiteiten...oorlog, natuurrampen, epidemies, etc... (2) de 'verworpenheid van de inzichten', of de inzichten die door constante overlevering verwaterd zijn; (3) de 'verworpenheid door kwade passies'; (4) de 'verworpenheid van lichaam en geest' of de degeneratie van het menselijke wezen; en (5) de 'verworpenheid van het leven' of het korten van de levensduur der wezens.

(3) *Shojo gonen*: '*Shojo*' betekent 'bewijzen met ware en oprechte woorden'; '*Gonen*' betekent 'beschermen met spirituele kracht'. Alle Boeddha's getuigen omtrent de waarheid van Amida's Dharma (zie hiervoor) en beschermen de Nembutsu-volging met hun spirituele krachten.

59 (R85)

De bescherming en getuigenis van deze boeddha's, komt voort uit de voltooiing van de Mededogende Gelofte.¹ Zij die het diamantharde gemoed² hebben verwezenlijkt; Dienen ernaar te streven Amida's Grote Weldadigheid te beantwoorden.

(1) Higan: 'Mededogende Gelofte of Gelofte van Mededogen'. Men kan uiteraard alle 48 geloften van Amida beschouwen als mededogende geloften, maar hier wordt specifiek naar de 17de gelofte gerefereerd. Deze gelofte stelt dat Amida's Naam door alle boeddha's zal worden geprezen en verheerlijkt

(m.a.w. Universeel) zodat alle wezens in staat zijn deze te horen and zo bevrijdt kunnen worden uit de kringloop van Geboorte-en-Dood.

(2) *Kongoshin*: vrij vertaald is dit het 'Diamanthe Gemoed' of 'Diamanthe Vertrouwen', verwijzend naar het Vertrouwen ons geschonken door de Ander-Kracht...daar dit het Boeddha-Vertrouwen zelf is, is het onverwoestbaar als een diamant. M.a.w. een ander woord voor Shinjin. We lezen in KGSS, III-65 : "*Wie het Diamanthe Oprechte Gemoed verwezenlijkt, trekt dwars overheen de Vijf Kwade Bestemmingen en de Acht Hinderlijke Toestanden en verzekert zich in dit bestaan de 10 weldaden.*"

60 (R86)

Aan de bevleete, verdorven en begoochelde wezens van deze kwade wereld;

In de duistere periode van de Vijf Verdorvenheden;

Geven de boeddha's, talrijk als de zandkorrels van de Ganges;

Amida Buddha's Naam, ¹ en manen [zij] ons [hierop te vertrouwen].

Het bovenstaande is de inbreng van het Kleine Sutra

(1) *Mida no Myoga*: 'Amida's Naam'. Volgens Shinran is er voor de wezens in deze gedegenereerde wereld geen enkele andere mogelijkheid op bevrijding dan de Bevrijding door het Vertrouwen in de Naam.

VROEGE GESCHIEDENIS VAN HET BOEDDHISME IN BELGIE

Shitoku A. Peel

II.

Men mag evenwel de situatie van het Boeddhisme in België in die jaren 1954-'55 toch niet al te zwart inzien - alsof er op dit vlak enkel maar wat twijfelachtige figuren zouden werkzaam geweest zijn.

Naast 'n M.Br., 'n Rin'chen Mkhas'hgrub en 'n stel andere energumenen die zich hoofdzakelijk beriepen op een of ander 'Tibetaans' Boeddhisme of op een toch wel twijfelachtige Zen-achtergrond, vormden zich stilaan en discreet ook kleine maar open groepen die zich beriepen op bestaande, herkenbare tradities.

Het allicht belangrijkste initiatief in die zin is te danken aan een bescheiden persoon die als eerste in België aan het Boeddhisme een waardevolle erkenning als spiritualiteit wou geven : Raymond Maurice Kiere.

Reeds vóór de oorlog had deze te Brugge geboren Luikenaar (1897 - 04.10.1981) ernstige contacten aangeknoopt, vooral met *Les Amis du Bouddhisme* in Parijs, waardoor hij een ruime kennis van het Boeddhisme verworven had. Bovendien is hij zijn leven lang blij geweest zich in beide landstalen te kunnen uitdrukken. Beroepshalve was hij werkzaam bij de N.M.B.S., maar elk vrij ogenblik wijdde hij aan lectuur, studie en meditatie.

Stilaan groeide in hem het verlangen de Leer van de Boeddha, overheen alle sectarische begrenzingsen, in

België te verkondigen. Met een nu zo goed als onbegrijpbare moed, publiceerde hij jarenlang een onregelmatig verschijnende gestencilde *Le Sentier*, waarin hij vaak artikels en vertalingen opnam die verschenen waren in de Parijse tegenhanger, eveneens *Le Sentier* genoemd. In die jaren werd het Boeddhisme nog beschouwd als een verschijnsel van schizofrenie, wat elke distributiemogelijkheid nog moeilijker maakte. Zowel oplage als distributie bleven daardoor uiterst beperkt.

Toch wist M.Kiere contacten te leggen met heel wat - in die tijd - bestaande buitenlandse boeddhistische groeperingen, o.a. met de Londense *Buddhist Society* (toen nog geleid door Chr. Humphreys), met de hoofdzakelijk Brits-Amerikaanse *Western Buddhist Order* (mede-opgericht door Jack Austin en niet te verwarren met de huidige *Friends of WBO*), met de *Arya Maitreya Mandala* (zou juist in het leven geroepen door Lama Anagarika Govinda, alias E.L.Hoffmann), met de *Altbuddhistische Gemeinde* van Georg Grimm (in de omgeving van München),- maar ook met instellingen in Azië, zoals het *Island Hermitage* waar de Duitse monniken Nyanatiloka en Nyanaponika werkzaam waren, met de *World Fellowship of Buddhists*, eveneens in Sri Lanka, met de *Maha Bodhi Society* in India, met de *Buddha Sasana Council* te Rangoon (met een Engelstalige afdeling geleid door U Ohn Ghine, eigenlijk David Maurice, een Australiër die in Birma monnik was geworden; later keerde hij naar zijn geboorteland terug om er het Theravada-Boeddhisme te organiseren). In 1950 ontmoette Kiere zelfs Monshu Kosho Ohtani, de huidige Ere-Hoofdabt ('Zenmon') van Nishi-Hongwanji te Kyoto.

Zelf had hij de *Mission Bouddhique Belge* opgericht, met zetel te Ans bij Luik, als een niet-sectaire organisatie, de eerste in België die noch elitair academisch gericht was noch zich inliet met twijfelachtige en mercantilistische activiteiten.

Zijn aangeboren bescheidenheid, zijn essentiële eerlijkheid, zijn groot gevoelig hart en zijn grondige kennis van Boeddha's Leer werden door ieder die hem kende hoog aangeslagen. Maar tevens hebben diezelfde karaktertrekken hem voortdurend weerhouden toegevingen te doen aan al wat hij in strijd met zijn 'zending' vond. Zo bv. was hij mede-oprichter van het *Institut Belge des Hautes Etudes Bouddhiques*, waarvan hij ere-voorzitter werd. Maar spoedig distancieerde hij zich van dit Instituut zodra hij gewaar werd dat het meer louter-academisch (met al de personalia-problemen van dien) dan actief boeddhistisch geworden was.

Met het ouder worden nam de vereenzaming nog toe en het lijden nam in Kiere's bestaan een steeds groter wordende plaats in. Zijn echtgenote was, tot ze in 1978 overleed, zwaar ziek en zo goed als steeds bedlegering. Niet alleen heeft Kiere haar zelf met een verbazende toewijding dag en nacht verzorgd, maar zelf ook de woning onderhouden, boodschappen gedaan, liever dan vrouw en huis aan vreemde handen over te laten. En dat terwijl hijzelf met steeds grotere moeite te been kon blijven.

Het is eigenlijk via de *Buddhist Society* dat ikzelf in contact kwam met R.M.Kiere (1952). We vonden onmiddellijk een gemeenschappelijk belangstellingsgebied en zelfs een vriendschappelijke relatie. Als gevolg hiervan ontstond de idee om de Mission Bouddhique Belge ook in het Nederlandstalig gebied een zekere uitstraling te geven. Dat leidde in 1954 tot de stichting te Antwerpen van het *Centrum voor Boeddhistische Studie en Voorlichting*, met bijeenkomsten voor de sporadisch geïnteresseerden, een maandelijks correspondentie cursus en zelfs de publicatie van een kwartaalblaadje : *Magga* (Pali : 'De Weg'). Het eerste nummer verscheen maart 1954) en werd hectografisch op 'n 30-tal exemplaren getrokken. Het *sukkel-procedé* maakte dat de overlevende exemplaren onleesbaar geworden zijn. Met een lichte toename

van het lezerspubliek werden de exemplaren gestencild. Aanvankelijk hoofdzakelijk Theravada-gericht, is er in de drie jaren van publicatie een zekere verschuiving naar Mahayana geschied. Als geestelijk raadsman fungeerde vanaf het begin de Britse bhikkhu *Sirinyana* (Francis Allen), een medewerker van Ms I.B.Horner van de Pali Text Society. In 1956 bleek dat Fr.Allen uit de sangha uitgetreden was, wat als een ware morele ontgoocheling gevoeld is geworden; men mag hierin ook het einde van het Antwerpse Centrum lezen.

De oprichting van het Antwerpse Centrum werd dra gevolgd door die van een Brussels initiatief dat uitging van George Baily, die het *Centre d'Information Bouddhique* oprichtte, maar de drijvende kracht hierachter was een jong Engelsman, John W. Fisher. Toen deze terugkeerd was naar Groot-Brittannië, viel de activiteit van het Brusselse Centrum stil.

Men mag dus stellen dat vanaf 1956 zowel te Luik, te Brussel als te Antwerpen, de aanvankelijke drijfkracht zo goed als verdwenen was. Wat R.M.Kiere betreft, hij geraakte meer en meer gedesillusioneerd : in zijn schaduw verschenen nogmaals heel wat nep-reverends en dergelijke die hoopten via hem een gratis reisje-en-verblijfje in het Oosten te kunnen doen, - en als dat niet zo gemakkelijk bleek, lieten ze hem vallen. Kiere werd door deze ervaringen terughoudender. Hij verloor zijn aanvankelijk vertrouwen in zijn werking en trok zich omstreeks 1962 uit alle activiteiten terug.

Toch bleef hij belangstelling koesteren voor het 'boeddhistisch gebeuren'. Toen in 1977 (een 'generatie' later !) ons Centrum voor Shin-Boeddhisme werd opgericht zond hij gelukwensen; in 1978 schonk hij aan het Centrum een gedeelte van zijn bibliotheek. Ik heb vóór me een kaartje (juni 1981 !) met als enige tekst : *Hou zo vol !* De schok was groot toen we vernamen dat R.M.Kiere heengegaan was. Over zijn laatste ogenblikken schreef zijn

dochter : *"Il est tombé malade après Pâques. Il a souffert énormément... Mon mari et moi l'avons soigné pendant presque 5 mois; il était chez lui dans son appartement. Il est resté lucide jusqu'à la dernière seconde..."* (oktober 1981). Uit zijn nalatenschap ontving ons Centrum nog heel wat boeken en boeddhistische voorwerpen.

Zen-humor

Twee oude Zen-monniken en een novice zitten te mediteren aan de rand van een meer. Op een gegeven moment zegt één van de oude monniken: "Ik ben m'n bedelnap vergeten, 'k ga ze even halen", waarop hij resoluut op het meer toestapt...om dan over het water wandelend de andere kant van het meer te bereiken. Ook de tweede monnik staat op en vertelt de novice dat hij even zijn pij gaat halen, waarop ook hij over het water wandelt om de hut aan de overkant te bereiken. De novice, stomverbaasd over hetgeen hij ziet, bedenkt dat de monniken wel heel dicht de verlichting zijn genaderd om zulke prestaties te verrichten....en, zo denkt hij, wat zij hebben verwezenlijkt, dat kan ik ook....De maanden daarop mediteert hij dag na dag, vastbesloten ook over het water te wandelen...maar telkens wanneer hij dit probeert gaat hij onvermijdelijk kopje onder....na een jaar is de novice zo teleurgesteld over zijn voortdurende falen dat hij er ernstig over nadenkt de brui te geven aan heel die Leer van de Boeddha...De twee oudere monniken bemerken dit...waarop dan de ene monnik tegen de andere zegt: "Denk je niet dat het stilaan tijd wordt dat we hem vertellen waar de paaltjes staan?"....

Het VIMALAKIRTI-NIRDESA SUTRA (6)

Katrien Haemers

Het aanzienlijke gezelschap van monniken, arahants en bodhisattva's maakt zich klaar te antwoorden op de grote vraag van Vimalakirti: *"Wat betekent het voor de bodhisattva's binnen te treden in de leer van niet-tweeheid?"* De jonge neofieten zitten al op het puntje van hun stoel, met blinkende ogen te popelen om hun antwoord naar voor te mogen brengen. Andere bezadigde ouderen, die de sporen van hun leeftijd dragen, zitten ingekeerd hun woorden te wegen, rustig hun beurt tot spreken afwach- tend.

Zij hebben geleerd dat spitse snelle antwoorden mis- schien wel een vernuftige constructie kunnen vertonen, maar even snel als een kaartenhuisje in elkaar tuimelen bij de verwonderde blik van Vimalakirti.

Wat hebben ze ons te vertellen ?

Srigandha slaat nagels met koppen :

"Ik" en "het mijne" zijn twee. Maar het is omdat men zich het "ik" verbeeldt dat men ook "het mijne" oproept. Als er geen nutteloze bevestiging is van het "ik", ont- staat het idee van "het mijne" ook niet. Dát is het bin- nentreden in de niet-dualiteit.

Ik-en-mijn-beroep, ik-en-mijn-kind, ik-en-mijn-huis, ik- en-mijn-status, ik-en-mijn vrijheid, ik-en-mijn-rechten, ik-en-wat-nog meer ?

Zoveel barrières, zoveel onderscheid, zoveel hiërarchische ladders, zoveel prikkeldraad, zoveel veiligheidssystemen en alarmsignalen om "het mijne" af te schermen : want "het mijne" moet het "ik" bevestigen in zijn onomstoot- baarheid.

Als ik "het mijne" niet zo krampachtig bij elkaar schar- rel en ergens veilig in bewaring breng, dan hoef ik geen

prikkeldraad noch gezag noch repressie van al het "niet-ik".

Wat is het onderscheid tussen mijn recht en het recht van de ander ? Wat het onderscheid tussen mijn vrijheid en die van de ander ? Zo eenvoudig kan een ingewikkelde theorie vertaald worden : haal de dingen niet uit elkaar, dan is er nadien geen probleem ze weer met elkaar te verbinden.

"De bevlekking en de zuivering zijn twee dingen. Als men goed begrijpt wat 'bevlekking' betekent, dan kent men ook de inhoud van het begrip 'zuivering'. Het komt erop aan eens en voor altijd die verbeeldingen in te perken." voegt Srikuta eraan toe.

Het opheffen van alle concepten, én de weg die daar naartoe leidt. Men kan in het leven zaken ervaren - of menen te ervaren - die ontluisterend zijn, die lelijk zijn, die niet zuiver zijn... Dat moet men niet ontkennen. Men kan zich enkel bewust blijven van het feit dat dit *ervaringen* zijn, getekend en ingekleurd door een ik, dat zich o-zo-graag een maatstaf wil aanmeten om alle concepten mee uit te meten...

Er is niet zoiets als bevlekking of zuivering, niet zoiets als goed en kwaad, niet zoiets als zonde of verdienste, er is geen slavernij noch bevrijding, geen geluk of ongeluk...

"Dit is geluk en dat is ongeluk : als men zoiets zegt, creëert men dualiteit. Als men door de zuiverheid van het kennen elke berekening uitsluit, dan wordt het begrip verlicht als een ruimte."

Dit is de vinger op de wonde : waarom scheidt men dualiteit ?

Door het berekenend oog, het berekenend hart : dit is mij gunstig, dat is mij ongunstig... Maar zie hoe de beklemmingen plots hun greep verliezen en het verstand

en hart en gemoed vrij kunnen ademen en helder kunnen zien in de opengespreide ruimte.

Zie hoe de muren wegvallen en de enge kamer zich ontvouwt tot een landschap met wolken en wind en water.

Daarvoor moet niets afgebroken of omver gegooid : enkel de ogen ontsluiten om het gemoed vrij te maken van elke afkeer of begeerte. Met die ogen kijken naar de wereld... Dan is er niets meer licht of donker, dan is er helderheid.

Aangewakkerd door die eerste uitspraken beginnen vele bodhisattva's opgewonden door elkaar hun eigen verwoording van niet-tweeheid uit te spreken. Als grote kaatsballen botsen de uitspraken heen en weer.

Hoor Narayana, zijn uitspraak klinkt heel herkenbaar :

"Zeggen : dit is van de wereld, en dat is boven de wereld uitstijgend, dat impliceert weer dualiteit. In deze wereld, die van nature uit leegheid is, is er geen binnen-gaan, door-gaan, geen voortgaan noch stilstaan. Men moet niet de wereld binnen of buiten gaan, erin blijven, of hem overstijgen. De wereld is leegheid, rust, er is geen versplintering, geen uiteen splijten, geen verloren lopen, geen lagere en hogere werkelijkheid."

De bekommernis om het religieuze is dikwijls omgeven door een wolkje van een 'hogere orde', het zweeft lichtjes boven de begane grond, het is van een ietsje hogere kwaliteit dan de gewone dagelijksheid : we doen tenminste alsof, of achten ons verplicht zo te doen. Spiritualiteit lijkt zich 'een trapje hoger' af te spelen, boven de huis-tuin-en-andere bezigheden.

Niets van aan, beweert Narayana : niets in deze wereld is te min om bij de religiositeit te behoren. De aandacht en de eerbied die men aan de minste handeling besteedt, maakt elke handeling religieus. Elk ding in de wereld dat men met aandacht en eerbied benadert in deze wereld, elk wezen dat men met wijsheid en mededogen benadert :

dat alles maakt deze wereld tot één sacrale gehele wereld. Men moet niet het ene opzoeken en het andere proberen te ontgaan : dan wordt men niet verstrooid, dan loopt men niet verloren.

Deze houding van goedkeuring of afkeer is zelfs misplaatst tegenover de wereld van samsara of nirvana.

"Verheugd zijn omwille van nirvana en misnoegd zijn omwille van samsara : dat is dualiteit scheppen. Maar ophouden met naar nirvana te streven, en de afkeer voor samsara overwinnen : dat is niet-dualiteit. Waarom ? Het is slechts wanneer men gebonden is dat men over bevrijding spreekt. Maar als men niet gebonden is, waarom zou men over bevrijding spreken ? Wanneer men zelf zijn eigen geest niet heeft opgesloten binnen de grenzen van een denkbeeldig samsara, waarom zou men dan moeten uitzien naar 'het gans andere' van nirvana ?"

Dat is de conclusie van Ratnamudrahasta.

Nirvana : dat is het deurtje hiernaast : hop, ik ben er binnen en hop, ik ben er buiten, dat zegt de myokonin.

Satyarata durft het aan de gevoelige snaren te raken : waarheid en leugen als dualiteit.

"Wanneer iemand die de waarheid gezien heeft, maar niet de aard van de waarheid doorzien heeft, hoe zou hij dan de leugen kunnen ontdekken ? Waarom ? Deze aard wordt niet gezien met het zintuig van het lichaam, maar met het zintuig van de wijsheid.

Die ware aard openbaart zich slechts wanneer het kijken ophoudt, wanneer de visies stilgelegd worden. Dan wordt er geen dualiteit meer gecreëerd."

Vanuit wijsheid bekeken valt de grens tussen waarheid en leugen weg : niet omdat ze zouden identiek zijn, maar omdat ze twee aspecten van één en hetzelfde zijn. Het hangt ervan af vanuit welke hoek men kijkt : dat zal een indruk van waarheid of van leugen laten zien. Maar

beide hoeken zijn stellingnames, constructies die vallen of staan naargelang de omringende omstandigheden. Ze staan niet op zichzelf overeind.

Onze schijnwerpers zijn het die de zaken als waarheid laten schijnen, of als leugen laten schijnen.

Wanneer alle aanwezige bodhisattva's, zonder één uitzondering, hun mening ten beste hebben gegeven, keren ze zich plots naar Manjusri, de erfprins, verwonderd om zijn stilzwijgen.

"Manjusri, wat is nu eindelijk de intrede van de bodhisattva in de niet-tweeheid ?"

"Mijne Heren, antwoordt Manjusri met een kleine zucht, ge hebt allen zeer goed gesproken; nochtans, naar mijn bescheiden mening, zit de dualiteit nog altijd vervat in wat ge gezegd hebt. Alle woorden uitbannen, en niets meer zeggen, niets meer uitdrukken, niets meer beweren, niets meer onderwijzen, niets meer aanwijzen, dat is niet-tweeheid realiseren."

Alle aanwezigen, die daarnet nog vol vuur hun meningen probeerden te formuleren, kijken beduusd na deze uitspraak.

Maar het is niet de bedoeling van Manjusri hun de les te gaan lezen : hij zicht de aandacht van het gezelschap op Vimalakirti, en wil graag dat de vraagsteller nu ook eens uit de hoek komt en zijn antwoord ten beste geeft.

En de edelachtbare Vimalakirti spreekt geen woord.

Er is er maar één in het gezelschap die bij die hoogverheven heilige stilte de realiteit niet uit het oog verliest.

"Het is al middag, en die hoogverheven bodhisattva's blijven maar prediken, denkt Sariputra, wanneer zullen wij nog aan eten geraken ?"

De grootmoedige Vimalakirti heeft de bezorgdheid van Sariputra al opgemerkt. Vooraleer hij aan diens wensen voldoet, heeft hij nog een zachte terechtwijzing voor de monnik met het kleine hartje :

"Sariputra, de Boeddha heeft gesproken over bevrijding : daar moet ge u aan houden, en ge moet niet naar de gesprekken over de leer zitten luisteren met in uw achterhoofd bekommernissen om materiële zaken."

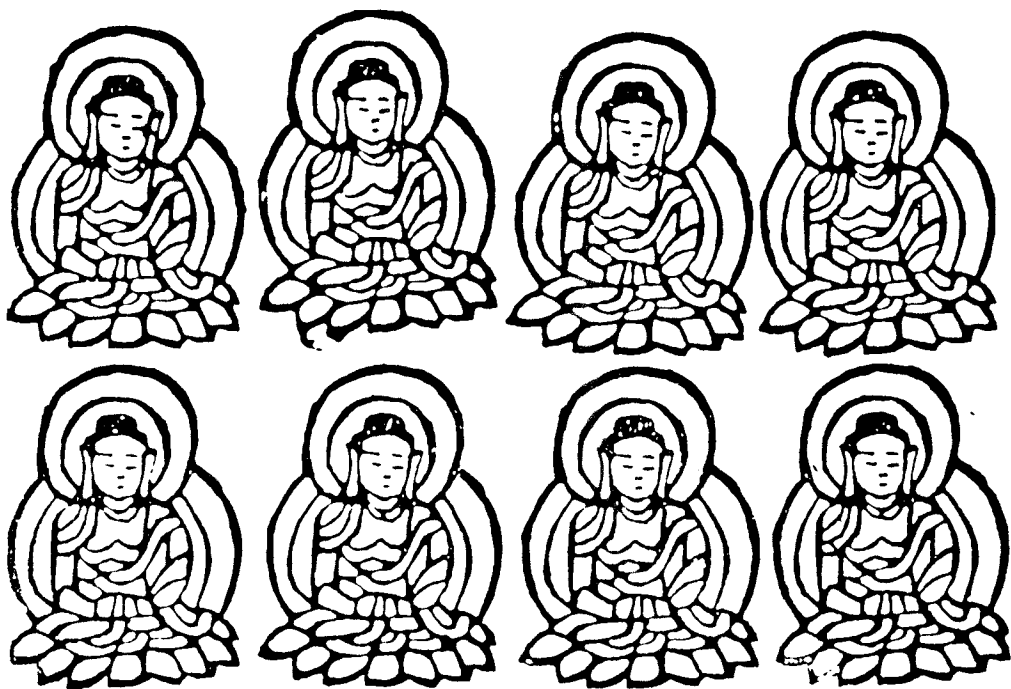
Sariputra slikt even.

"Nochtans, vervolgt Vimalakirti, als ge wilt eten, wacht een ogenblik en ge zult zaken eten die ge nog nooit tevoren hebt gesmaakt !"

Het gaat deze keer niet om geestelijk voedsel.

Het gastvrije hart van Vimalakirti tovert een banket waarvan zelfs een bodhisattva niet zou durven dromen...

(wordt vervolgd)

OVER DE MOOIE THEORIEËN, DE MOEILIJKE PRAKTIJKEN EN DE GEMAKKELIJKE WEG.

Wij, volgelingen van het Shin-Boeddhisme, hebben een bevoorrechte positie : met een brede glimlach geven we graag toe dat we bombu's zijn, grote dwazen, verwant aan diegenen die aan de rand van de maatschappij leven, onvermogen een praktijk te vervullen, overtuigd dat we tot niets in staat zijn, behalve de overgave aan Ander-Kracht. Dat kan ons evenwel niet beletten hoogdravende discours te houden in puur Sanskriet-termen, lustig de metafysika en de mystiek te bespelen, en een kleine glimlach te wijden aan devotionele praktijken en zo.

Is het Shin-Boeddhisme nu juist niet de meest ervarings- en belevingsgerichte stroming in het Boeddhisme?

Kent het Shin-Boeddhisme nu niet juist zijn oorsprong in de levenservaring van die man¹ die alle mooie theorieën en alle moeilijke praktijken achter zich liet (na 20 jaar oefening weliswaar!) en juist de Leer van de Boeddha wilde *belev*en, in zijn uitzonderlijk moeilijke levensomstandigheden in het barre Noorden ?

Een brief van Shinrans vrouw Eshinni aan hun dochter, vele jaren na zijn dood, is zeer aangrijpend : Eshinni vertelt dat Shinran ziek werd, zware hoofdpijnen leed en een hoge koorts had. Hij vertelde haar na zijn genezing dat hij "*onafgebroken het Reine-Landsutra had gereciteerd*" (hij zag elk teken duidelijk voor ogen). "*Hoe vreemd, dacht ik. Bedenkend dat er niets in mijn gedachten zou moeten zijn behalve waarachtig vertrouwen, geboren uit de vreugde om de nembutsu, dacht ik zorgvuldig na over de zaak.*" En Shinran realiseert zich dat

¹ Shinran Shonin (Japan, 12e-13e eeuw)

hij het sutra leest, als het ware als een 'aanvulling' op de Nembutsu. Dit beseffend, stopt hij onmiddellijk met het reciteren van het sutra.

Kunnen we dit nog begrijpen, of ligt het te ver af in tijd en ruimte ? Kunnen we nog vanop onze moeizame weg in de leer van de Boeddha, inhaken op de weg van een Japanse monnik, die na tientallen jaren studie en praktijken tot een heel aparte maar duidelijke visie was gekomen ?

Wij, bombu's uit de twintigste eeuw, hebben het heel moeilijk in te haken op de laatste levensfase van Shinran...

De devotionele houding van overgave uit onze eigen traditie is van een andere aard dan die van Shinran : een onbedacht '*overplanten*' zou een ontkennen van de fundamenteën van de Leer betekenen. Overgave aan Ander Kracht kan niet vergeleken worden met de overgave aan de genade van God bijvoorbeeld. Daarom moeten wij, willens nillens, die stoeve moeizame omweg maken, wég van het eenvoudige pad : wij moeten doorheen het oerwoud van de intellectuele benadering.

Het woord 'oerwoud' is niet misplaatst : het krioelt er van slangen, monsters, valkuilen en dwaalwegen, en op vele plaatsen dringt er geen straaltje licht door het dikke bladerdek.

Eigenlijk moeten wij - op onze eigen manier - een gelijkaardige weg als Shinran gaan om tot zijn gedachtengoed te kunnen doordringen : de weg van de mooie theorieën en de moeilijke praktijken gaan, om zelf tot de bevinding te komen wát de *gemakkelijke weg* nu precies betekent...

Aan mooie theorieën is er geen gebrek in het boeddhistische landschap : heldere sterrenwerelden, de ene galaxie al stralender dan de andere, ontvouwen zich een na een,

en wie eenmaal geboeid geraakt in dat denkparadijs kan vele levens lang galopperen van de ene naar de andere ster. Maar blijft hij dan *geboeid* ?

"Indien ge wilt weten wat Boeddhisme is, ga het dan vragen aan de boeren op het veld; als ge iets wilt weten over wereldse zaken ga dan naar de grote leraars van de religie"... zegt een Zen-meester.

En zegt Shinran niet zelf in Tannisho : *"Nochthans zou het een grove vergissing zijn als ge in uw verbeelding van mij zoudt verwachten dat ik een andere weg zou kennen dan die van de Nembutsu ! Had gij u soms voorgesteld dat ik zo beslagen ben in de diverse dharmaschriften ? Moest het dat zijn wat ge zoekt, ga dan naar de zuidelijke hoofdstad Nara of naar de noordelijke berg Hiei. Daar wonen talrijke eerbiedwaardige geleerden : het zijn die mensen die ge moet opzoeken om hun vragen te stellen over de essentiële zaken in verband met de Geboorte in het Reine Land."*

Het verstand is een bijzonder nuttig instrument, wanneer men er het juiste gebruik van maakt. Bij elk verstand zou een handleiding moeten geleverd worden opdat men het zou gebruiken waarvoor het dient...en voor niets anders.

Het ligt namelijk in de aard van het intellect aan de buitenkant van de dingen te blijven, en er niet binnenin te dringen. Toch is het wel in staat zichzelf in vraag te stellen. Wanneer het intellect er in geslaagd is zichzelf te doorprikken, dan kan er iets in de plaats komen, om het aan te vullen. Dit gebeuren, waardoor het intellect zichzelf 'oplost', kan een totale ommekeer betekenen in onze ervaring van de werkelijkheid !

Een andere moeilijkheid met het intellect is dat het zich blijkbaar niet realiseert "voor-wat" het werkt : het verbeeldt zich een eigen doelstelling op zich te hebben,

en het gaat steeds verder, altijd nieuwe vragen stellend. Zo wordt, schakel na schakel een hele ketting lang aaneengeregen : vanuit het vertrouwen ontstaat twijfel; die lokt nieuwsgierigheid uit die zich verwoordt in een vraagstelling; de intellectuele activiteit komt op dreef...- tot ze zichzelf in een pat-stelling wringt,...en dan is het ogenblik voor de sprong aangebroken !

Maar er is méér om over het verstand te zeggen : het heeft ook nog de onhebbelijkheid zich onafhankelijk te gaan opstellen, alsof het niet wist dat het tot het leven zélf behoort, alsof het in staat zou zijn een eigen systeem te creëren dat niets te maken heeft met het "oorspronkelijk systeem" waarbinnen het nu juist zijn betekenis krijgt !

"The intellect belongs where its roots are!"

Wanneer het verstand dan ziet dat het wég-gegaan is van de essentie van de dingen, dan kan het zichzelf zien voor wat het is. Het kan zich realiseren dat er iets nutteloos was in het weggaan-van, en het kan zich voor het afleggen van de weg-terug overgeven aan iets anders, wat groter, ruimer en sterker is dan zichzelf. Het is zo dat de kennis nooit tot volheid kan komen zonder de inbreng van het intellect, zonder argumentatie en discussie. Dat zijn de hulpmiddelen om de werkelijkheid te benaderen.

Maar wanneer het intellect zich van zichzelf en zijn methode bewust wordt, kan het zichzelf zien aan de oorsprong van de splitsing subject/object, dàar waar de differentiatie een aanvang neemt. Daar kan het intellect zich overgeven aan ervaring.

Het is een lange weg die afgelegd moet worden, maar hij is minstens zo heilzaam als de honderdvoudige circumambulatio op Hiei-san. Hij moet wel tot het einde volgehouden worden, want er wacht nog een verraderlijke valkuil.

Het intellectueel standpunt, dat zijn eigen begrenzings niet ziet, overtuigt ons te denken in termen van een 'ik'. Nadien gaat het dan een eenheid bewerkstelligen met 'niet-ik' en noemt deze éénwording een 'mystieke ervaring' ! Zo komt het ego-centrische 'ik' ertoe zichzelf te laten gelden in een religieuze ervaring die juist ontdaan zou moeten zijn van 'ik'.

"Waarom moest Bodhidharma vanuit het Westen komen ? (alles heeft toch de Boeddha-natuur, dus...)" vraagt de leerling.

"Waarom stelt ge geen vraag aangaande uw eigen gemoed ? Het is van geen nut vragen te stellen over andermans gemoed, want de Boeddha-natuur betreft alleen uzelf. Ge wordt verondersteld uw eigen Boeddha-natuur te kennen...!" antwoordt de Meester.

In deze kleine dialoog maakt de Zen-meester de ombuiging van de theoretische 'vragerij' - die op een bepaald ogenblik ontaardt in nutteloze vragen - naar de vraag aangaande een werkelijkheid: nl. het eigen gemoed van waaruit dergelijke vragen ontstaan. Dit is geen paradox-spelletje om de leerling de mond te snoeren, maar om de intellectuele stoeipartijtjes in te perken vooraleer ze pure virtuositeit worden.

En dan?

Na afgedaald te zijn van de berg der sublieme wetenschap, wacht ons een ander landschap. Wat we met zoveel overmoed '*De Gemakkelijke Weg*' hebben genoemd, dat kunnen we nu ongehinderd bewandelen. We moeten niet urenlang zitten-in-meditatie voor een witte muur. Maar *hoe* lukt het dan om in de dagelijkse omstandigheden te handelen en te spreken vanuit een gestild gemoed? *Hoe* een gemoed verwezenlijken dat vrij is van afkeer of woede in het spitsuur van de verkeersellende? *Hoe* het verlangen in toom houden bij de aanbidding van

een Grieks vakantie-eiland? *Hoe* de sleur en de slenter van de dagelijksheid oplossen?

Men moet geen ascetische praktijken ondergaan om zichzelf 'te *versterven*'. Maar *hoe* slaagt men er in de mensen of dingen die dierbaar zijn los te laten op het ogenblik dat dat vereist wordt?

We moeten geen moeilijke meditatiepraktijken doen om het eigen 'ik' te ontkrachten, maar *hoe* lukt het dan het 'ik' te relativieren, het 'ik' van zijn troon te halen, uit zijn ego-centrum te lokken?

Opnieuw kunnen we te rade gaan bij Shinran, want ook daarover heeft hij iets te zeggen. Opvallend daarbij is dat hij steeds opnieuw benadrukt dat hij enkel voor zichzelf kan spreken, vanuit zijn persoonlijke levenservaring:²

"Wat mij Shinran betreft, ik heb u niets uitzonderlijks te melden. Ik kan u enkel datgene herhalen wat ik zelf in volle vertrouwen van een waardevol mens heb aanvaard : "Zeg enkel de Nembutsu, en word aldus door Amida gered". (...) Maar veronderstel daarentegen dat iemand het boedhaschap had kunnen verwezenlijken door het beoefenen van verschillende praktijken en dat diezelfde persoon door het reciteren van de Nembutsu toch in de hel zou terechtgekomen zijn. Moest dat iemand overkomen, dan zou die persoon zich terecht bedrogen voelen en diep ontgoocheld zijn. Maar ik, ik ben toch iemand voor wie om 't even welke praktijk uitzinnig moeilijk is, dus de hel wordt toch vanzelfsprekend mijn eindbestemming! (...) Enkel nog dit : of gij de Nembutsu aanneemt en erop ver-

² Yuien-bo : Tannisho (Vert. Shitoku A Peel) p.77 e.v.

trouwt, of gij de Nembutsu verwerpt, dat is enkel en alleen uw eigen zaak."

Staat daar niet te lezen dat het besluit om al of niet praktijken uit te voeren een persoonlijke beslissing is die een mens enkel kan nemen vanuit eigen ervaring? Moeten we niet allemaal eerst - elk op onze eigen manier - doorheen die ervaring om na tijd en wijle tot een besluit te komen?

En misschien is het niet zo kwalijk om af en toe eens het gemoed te stillen in meditatie, of het ik het zwijgen op te leggen in een oefening van bescheidenheid of onthechting?

Ligt het zwaartepunt van Shinrans boodschap niet eerder in het erkennen van het onvermogen om door het beoefenen van de praktijken het uiteindelijke doel *op eigen krachten* te bereiken?

Om de Leer te beleven, zegt Vimalakirti, moet ge niet uw hoofd kaalscheren, of een oranje kleed dragen, of in moeilijke lichaamshoudingen zitten mediteren. Alles moet in uw gemoed plaatsvinden, dat is de ware beleving van de Leer.

Dàar heeft de verandering plaats, stil, langzaam, eerst onmerkbaar, maar steeds sterker gericht naar een houding van overgave, van vertrouwen. Vertrouwen als gevolg van de vaststelling dat dat uitwendige gedoe zo weinig uithaalt.

Het spreken over de Leer van de Boeddha, wat een intellectuele bezigheid is, zou een pleidooi kunnen worden voor een religie van het gemoed, het hart, de buik. Want verstand en hart zijn niet-twee:

"The intellect and the heart are good, inseparable companions. When one is worried, the other shares it."³

Religie is bij uitstek een zaak van het hart, het gevoel, de emotie. Religieuze teksten, rituelen, zangen en gebruiken dragen de mens op het ogenblik dat hij zelf de stappen niet meer kan zetten, op het ogenblik dat hij geen richting meer uitkan, op het ogenblik dat het leven hem parten speelt waardoor zijn emoties, zijn hartstocht, zijn hoop of angst hem totaal hulpeloos achterlaten.

Dan kan een gebaar met bloemen, met wierook, een tekst het hart tot rust brengen. Dan kan een eenvoudig devotieel ritueel de uitdrukking worden van de bereidheid het leven opnieuw in overgave te aanvaarden, met alle vreugde en pijn die het in zich kan dragen.

Zo zou het Shin-Boeddhisme de religie van de innerlijke ervaring en beleving kunnen genoemd worden : nadat alle woorden stilgevallen zijn, nadat alle uitwendige handelingen zijn afgehandeld, dan komt het Ware Gemoed aan bod.

Het *Oog van Helderheid* dat kan kijken naar de schoonheid van de wereld zonder afgunst, dat kan toeschouwer zijn van de wreedheid van de wereld zonder angst.

Het *Oor van Openheid*, dat kan luisteren naar vreugde of pijn, hoop of angst in de wereld zonder de gelijkmoedigheid te verliezen.

Het *Spreken van Wijsheid*, niet in betwisting, noch in berekening, met woorden die vrij zijn van eigen-ik-gerichtheid, vrij van machtsdrang, vrij van verdwazing.

³ Interessante visie op het menselijk intellect in het artikel van Suzuki in *Eastern Buddhist* vol. VII-2, October 1974.

Het *Hart van Mededogen*, dat niet oordeelt of afwijst, dat warm en sterk genoeg is om alle armen wijd open te spreiden voor de hele wereld.

Met de *Ootmoed van de Devotie*, de eenvoud van het hart van een kind, vol overgave.....

Kan dat de *Gemakkelijke Weg* zijn?

Anonymus

*De Weg van Namu Amida Butsu
De Weg van Buddha's Hart
Luister en Vertrouw
En Leef in Dankbaarheid en Vreugde
In de Gelofte die je toeroept:
"Kom, gewoon zoals je bent!"*

JIKOJI-Nieuws

Marcel Vermeir is niet meer

In de morgen van 13 oktober vernamen we dat Marcel de vorige dag, na een korte maar lethale ziekte, ons verlaten had.

Hij behoorde, samen met Betty Deprez en (de eveneens overleden) Michio Takashio, tot de vroegste kern van wat Jikoji zou worden.

Velen onder ons weten dat hij elke dag vóór zijn huisaltaartje Shoshinge zong : een mooi beeld van vertrouwen. Daardoor weten we dus dat hij bij zijn intrede in het Reine Land deelneemt aan de werkzaamheid van Amida Boeddha's Grote Mededogen.

Op zijn nadrukkelijk verzoek, heeft zijn familie Jikoji gevraagd een memoriaaldienst te houden. In gemeenschappelijk overleg werd gekozen voor zaterdag 10 januari 1998, om 14u.30.

We bieden zijn echtgenote en zijn kinderen ons piëteitsvol medeleven aan, wél wetend dat ook onder ons de herinnering aan Marcel levend zal blijven.

Herstellingswerken...

Zoals velen reeds weten hebben de eerste regens zware schade aan het gebouw aangericht (zo heeft het dak van het 'priester-bureautje' het begeven onder de zware waterlast). De kosten die de herstelling van het dak met zich meebrachten, zowel werken buiten- als binnenshuis, lopen erg hoog op (280.000 Bfr), voorwaar een zware opoffer voor onze Tempelkas! In hoeverre de verzekering hierin

tussenbeide zal komen is nog niet exact geweten, maar de verwachtingen hieromtrent lopen niet hoog op. De herstellingen hebben natuurlijk ook heel wat stof veroorzaakt, wat maakt dat het gebouw terug aan een dringende schoonmaakbeurt toe is. Een **schoonmaakdag** is dan ook voorzien op 10 januari 1998, vanaf 10u., alle hulp is meer dan welkom! En natuurlijk staat het U ook vrij ons financieel te steunen (U kan dit doen op onze bekende rekeningen, zie vooraan in Eko, met de vermelding "dakwerken") om zo de financiële opdoffer een beetje te verlichten...alvast hartelijk bedankt!

Lezingen : Introductie tot het Boeddhisme Januari - Mei 1998

Het Centrum voor Shin-Boeddhisme v.z.w. organiseert net zoals voorgaande jaren twee lezingenreeksen. Een eerste reeks van 6 lezingen (telkens plaatshebbend op een vrijdagavond) omhelst een Introductie tot het Boeddhisme, waarbij de basisideeën en begrippen van het Boeddhisme aan bod zullen komen. Deze reeks vangt aan op 16 januari en eindigt op 3 april 1998. Een tweede reeks van 4 lezingen behandelt dan de Grote Boeddhistische Stromingen. Deze reeks vangt aan op 17 april en duurt tot 29 mei. Inschrijving voor beide cursussen is nog mogelijk, maar haast U! Voor meer info wendt U tot Shitoku of Yuho...

De wijde wereld in...

Rev. Yuho Bruno Van Parijs heeft besloten zijn geluk in een ander continent te gaan zoeken. Daardoor zal hij ons

kleine landje en dus ook Jikoji verlaten (waarschijnlijk rond juli/augustus '98). We wensen hem veel succes toe.

Maar dat brengt met zich mee dat er heel wat aan het Centrum en aan de tempel zal moeten gereorganiseerd worden, o.a. de eredienstenrooster, het bibliotheekbeheer, de lezingen en ook EKO

Hiervoor ligt de oplossing echter voor de hand. De eindredactie keert (vanaf het maartnummer) terug naar Shitoku. Onze uitgeverij De Simpele Weg neemt op zich de verwerking, de after-print en de verzending. De precieze modaliteiten hiervoor moeten nog met het Centrum worden afgesproken. Het redactienummer en uitgeverijadres voor EKO wordt dan Leemputstraat 10, 2600 Berchem-Antwerpen. Wie teksten wil insturen doet dit bijgevolg op dit adres; ook voor wie schenkingen voor EKO wil verrichten, doet dit voortaan op naam van De Simpele Weg vzw (408-2075891-59). Bruno's telefoonnummer en E-mail-adres blijven werkzaam tot ongeveer bij zijn vertrek.

Permanenties

Vanaf 1 december is de permanentie van zaterdag-morgen afgeschaft. De overige twee permanenties worden geschorst van 15.12.97 tot 12.01.98. Daarna zal het permanentiesysteem dienen herzien te worden. Maar afspraken bv. per telefoon blijven mogelijk.

Nog : tijdens de kerstvakantie gaan de gewone erediensten van dinsdagavond gewoon voort. Andere bijeenkomsten (zoals Joya-E : nieuwjaar) worden afgelast.

Door *causes and conditions* verschijnt dit EKO-nummer wat later dan gebruikelijk. Maar dat belet ons niet aan al onze lezers een voorspoedig en vredesvol 1998 toe te wensen. *Sabbe satta bhavantu sukhitatta* : mochten alle wezens gelukkig zijn !

南
無
阿
彌
陀
佛

ROOSTER DER BIJEENKOMSTEN
Winter 1997-98

Di 16.12 19.30 Sambutsuge
Vr 19.12 20 u. Lezing Tannisho II (slot)
Di 23.12 19.30 Juseige
Di 30.12 19.30 Junirai (K)

Di 06.01 19.30 Amida-kyo (Sh)
Za 10.01 14.30 Memoriaal Marcel Vermeir (H)
Di 13.01 19.30 Sambutsuge - Mem. Z. Inagaki (Y)
Vr 16.01 20 u. Lezing Introductie (1)
Zo 18.01 10.30 Hoon-Ko¹ - Shoshinge
Di 20.01 19.30 Juseige (H)
Di 27.01 19.30 Junirai (Ru)
Vr 30.01 20 u. Lezing Introductie (2)

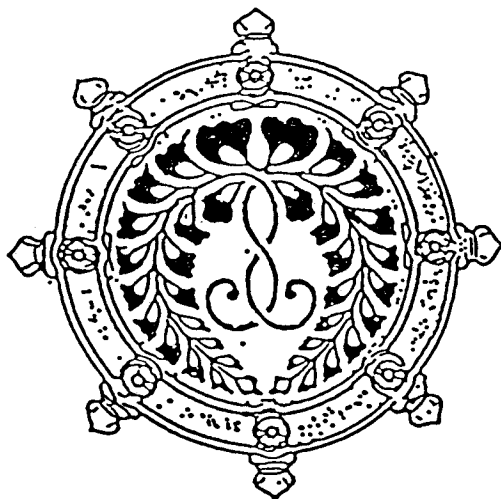
Di 03.02 19.30 Amida-kyo (K)
Za 07.02 14.30 Mem. Danielle Girardin
Di 10.02 19.30 Sambutsuge (P)
Vr 13.02 20 u. Lezing Introductie (3)
Zo 15.02 10.30 Nehan-E² - Shoshinge
Di 17.02 19.30 Juseige (Ré)
Di 24.02 19.30 Junirai (Y)

Di 03.03 19.30 Amida-kyo (H)
Vr 06.03 20 u. Lezing Introductie (4)
Di 10.03 19.30 Sambutsuge (Ru)
Di 17.03 19.30 Juseige (P)
Vr 20.03 20 u. Lezing Introductie (5)
Zo 22.03 10.30 O-Higan³ - Shoshinge

¹ Feest van Dankbaarheid : gedenkt Shinrans overlijden.

² Gedachtenis van Gautama Buddha's parinirvana.

³ Lente-feest

J I K O J I

Tempel van het Licht van Mededogen

CENTRUM VOOR SHIN-BOEDDHISME v.z.w.
Pretoriastraat 68
2600 Antwerpen-Berchem

Tel. (Sh.A.Peel)	03/218.73.63
Fax	03/281.63.33
Tel. (Y.Br.Van Parijs)	03/281.56.58
E-mail	yuho@glo.be
WEBSITE	http://titan.glo.be/yuho/index.html
Mirrorsite	http://www.geocities.com/Athens/Delphi/3311

Verantwoordelijk uitgever : Y.B.Van Parijs - Callensstraat 38, 2600 Antwerpen-Berchem

Overname toegelaten mits bronvermelding en bewijsexemplaar